

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ РОБЕРТА ЕЛЬВОРТІ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ»**

здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
заочної форми навчання

Укладач:

к. е. н, доцент

Ткаченко Ірина Петрівна

Кропивницький, 2023

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Фінанси підприємств» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Страховання» /Укладач Ткаченко І.П. – Кропивницький: ЕТІ, 2023 - 25 стор.

Укладач

Ткаченко І.П., к.е.н., доцент

Відповідальний за випуск

Фрунза С.А., к.е.н., доцент

завідувач кафедри фінансів

та бухгалтерського обліку

Затверджено на засіданні кафедри
фінансів та бухгалтерського обліку
протокол № від 2023 р.

Коротка анотація. Методичні вказівки містять перелік рекомендованої літератури, методичної поради щодо виконання контрольних робіт, тести і типові задачі з дисципліни «Страховання» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	6
ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	8
ЗАВДАННЯ	12
ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	22

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни «Страховання» є отримання здобувачами базових знань з питань теорії і практики страхування, послідовне формування у студентів знань страхового ринку, набуття навиків фінансово-економічної роботи у сфері страхування, вивчення особливостей функціонування страхових організацій в умовах ринку, умов встановлення страхових тарифів, що дасть змогу ефективно використовувати страхування як механізм зниження ризиків у практичній діяльності..

Завдання: з'ясування об'єктивної необхідності, сутності, функцій, принципів і ролі страхування в умовах становлення ринкової економіки; висвітленні організації та шляхів розвитку страхового ринку та державного регулювання страхової діяльності; розгляді умов особистого та майнового страхування, страхування відповідальності, перестраховання з позицій вітчизняного та зарубіжного досвіду; вивчення особливостей та шляхів удосконалення фінансової діяльності страховиків.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», студенти мають здобути компетентності (інтегральну, загальні та фахові):

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності спеціальності (ЗК):

ЗК 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5 Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 8 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності спеціальності (СК):

СК 1 Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК 2 Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК 3 Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК 4 Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК 9 Здатність здійснювати ефективні комунікації

Програмні результати навчання:

ПР 04 Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР 05 Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР 07 Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР 11 Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР 16 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

ПР 24 Застосовувати принципи використання цифрових технологій у фінансах, банківській справі та страхуванні; оволодіння навиками організації та методики надання фінансових послуг в режимі реального часу з використанням сучасних інформаційних платформ; використання цифрових технологій на ринку фінансових, банківських та страхових послуг

ПР 25 Проявляти вміння аналізувати, структурувати й обґрунтовувати рішення оперативних та тактичних фінансових проблем бізнес-структур, банківських установ, страхових організацій у зв'язку з загальними стратегічними цілями їх розвитку..

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота відноситься до самостійної (індивідуальної) роботи здобувача, який навчається на заочній формі, яка дозволяє перевірити його знання. Контрольна робота виконується здобувачем після вивчення тем навчального курсу, ознайомлення з літературними джерелами та законодавчими актами України, що регулюють діяльність страхових компаній на ринку страхових послуг України.

Номер варіанта контрольної роботи співпадає з номером здобувача в списку академічної групи в журналі обліку роботи студентів академічної групи.

Завдання на контрольну роботу можна отримати на сайті інституту за посиланням <https://eti.kr.ua/>.

Індивідуальне завдання до виконання контрольної роботи складається з двох блоків – трьох теоретичних питань та п'яти задач практичної частини.

Теоретична частина контрольної роботи складається з трьох питань, які визначаються відповідно таблиці та переліку теоретичних завдань. Відповіді на теоретичні питання виконуються у вигляді текстового документу.

Відповіді на кожне теоретичне питання не повинні перевищувати 5 сторінок і повинні повністю розкривати їх сутність. Відповідь за кожне теоретичне питання завдання оцінюються від 0 до 10 балів (залежно від повноти його розкриття). Максимальна кількість балів за правильні відповіді на цього завдання - 30 балів.

Розв'язання задач повинне супроводжуватись необхідними поясненнями. Відповідь на кожну задачу оцінюється від 0 до 5 балів (залежно від логічної послідовності його вирішення, наявності пояснень та висновків).

Оцінка 5 балів виставляється за наступних умов: завдання вирішено правильно, пояснення ходу вирішення завдання – наведено; висновки щодо отриманих результатів – повні, розгорнуті.

Оцінка 4 балів виставляється якщо: завдання вирішено правильно, пояснення ходу вирішення завдання – наведено частково; висновки щодо отриманих результатів – відсутні.

Оцінка 3 балів виставляється якщо: завдання вирішено правильно, пояснення ходу вирішення завдання – відсутні; висновки щодо отриманих результатів – відсутні.

Оцінка 2 балів виставляється якщо: завдання вирішено частково, логіка міркувань вірна, однак отриманий результат неправильний; пояснення ходу вирішення завдання – відсутні; висновки щодо отриманих результатів – відсутні.

Оцінка 0-1 балів виставляється якщо: завдання вирішено частково, отриманий результат неправильний; пояснення ходу вирішення завдання – відсутні; висновки щодо отриманих результатів – відсутні.

Максимальна кількість балів за правильні відповіді на цього завдання - 30 балів.

Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи - 60 балів.

Оформлення контрольної роботи слід виконувати з урахуванням таких вимог:

- робота виконується на аркушах формату А4, сторінки мають бути пронумеровані, мати поля для зауважень викладача;

- робота повинна мати титульну сторінку (на початку роботи) та список використаної літератури (в кінці роботи - правильно оформлений бібліографічний опис використаних джерел);

- на останній сторінці студент ставить підпис та дату надання в деканат.

Виконана та оформлена робота надається в деканат для реєстрації та передається викладачеві для перевірки. Якщо робота не зарахована, то після виправлення помилок і зауважень студент знову передає її на перевірку разом з попередньою рецензією.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ОСНОВИ СТРАХУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ

Тема 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ І РОЛЬ СТРАХУВАННЯ

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування. Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування. Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна добросовісність суб'єктів страхових відносин, відшкодування втрат у межах завданих збитків, франшиза, суброгація. Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшення обсягів інвестицій.

Тема 2. КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАХУВАННЯ

Поняття класифікації, її наукове та практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування ризиків від вогню, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян. Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестраховування.

Тема 3. СТРАХОВІ РИЗИКИ, ЇХ ОЦІНКА

Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди. Управління ризиком. Роль «ризик-менеджменту» у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Визначення ризику. Активне і пасивне запобігання ризику. Суб'єктивні і об'єктивні ризики. Матеріальні і нематеріальні ризики. Чисті і спекулятивні ризики. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

Тема 4. СТРАХОВИЙ РИНОК

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права і обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ. ГАЛУЗЕВЕ СТРАХУВАННЯ

Тема 5. СТРАХОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

Страхова індустрія як частина сфери послуг, її організаційні форми. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філіали і представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.

Тема 6. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Шляхи наближення законодавчої і нормативної бази страхування до міжнародних стандартів. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Тема 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти). Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків. Медичне страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Умови обов'язкового страхування. Добровільне медичне страхування.

Тема 8. СТРАХУВАННЯ МАЙНА

Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти і об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю, сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна. Страхування технічних ризиків. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів. Страхування майна громадян : будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 9. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту. Страхування відповідальності за неповернення кредитів. Страхування депозитів. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 МЕХАНІЗМИ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ ТА СПІВСТРАХУВАННЯ. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАХОВИКІВ

Тема 10. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ І СПІВСТРАХУВАННЯ

Необхідність і сутність перестраховування, стан і перспективи його розвитку. Суб'єкти перестраховування. Ринки перестраховування. Вимоги, що ставляться до перестраховування ризиків у нерезидентів. Методи перестраховування. Факультативне перестраховування. Облігаторне перестраховування. Порівняльний аналіз методів перестраховування. Форми проведення перестраховувальних операцій. Пропорційне перестраховування. Квотні та ексцедентні договори пропорційного перестраховування, їх характеристика, переваги та недоліки. Непропорційне перестраховування: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості. Співстраховування та механізм його застосування.

Тема 11. ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ПРИБУТОК СТРАХОВИКА

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Страхова премія, порядок її визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум та страхових відшкодувань. Витрати на утримання страхової компанії. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків.

Тема 12. ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Поняття фінансової надійності страховика. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховування як метод забезпечення фінансової надійності. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запас платоспроможності, їх обчислення.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Таблиця 1- Таблиця відповідності варіанта завдання та номера питання у переліку теоретичних завдань

Варіант	Номер питання у переліку теоретичних завдань		
	номер питання в контрольній		
	1 питання	2 питання	3 питання
1	1.	31.	61.
2	2.	32.	62.
3	3.	33.	63.
4	4.	34.	64.
5	5.	35.	65.
6	6.	36.	66.
7	7.	37.	67.
8	8.	38.	68.
9	9.	39.	69.
10	10.	40.	70.
11	11.	41.	71.
12	12.	42.	72.
13	13.	43.	73.
14	14.	44.	74.
15	15.	45.	75.
16	16.	46.	76.
17	17.	47.	77.
18	18.	48.	78.
19	19.	49.	79.
20	20.	50.	80.
21	21.	51.	81.
22	22.	52.	82.
23	23.	53.	83.
24	24.	54.	84.
25	25.	55.	85.
26	26.	56.	86.
27	27.	57.	87.
28	28.	58.	88.
29	29.	59.	89.
30	30.	60.	90.

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ

1. Страхування як економічна категорія та його ознаки.
2. Економічна необхідність та сутність страхування.
3. Необхідність та сутність категорії страхового захисту.
4. Виникнення страхування та основні етапи його розвитку.
5. Особливості страхування в епоху Античності.
6. Особливості страхування в епоху Середньовіччя.
7. Страховий фонд суспільства, його сутність та значення.
8. Функції страхування як економічної категорії.
9. Принципи страхування.
10. Розвиток страхової справи в Україні.
11. Страхова франшиза: види та призначення.
12. Класифікація страхування, її значення.
13. Класифікація страхування за спеціалізацією страховика.
14. Класифікація страхування за предметом страхового договору.
15. Класифікація страхування за родом небезпеки.
16. Класифікація страхування за статусом страховика.
17. Форми страхування та їх особливості.
18. Класифікація страхування в Україні з метою ліцензування.
19. Класифікація страхування відповідно до директиви ЄЕС.
20. Класифікація страхування за історичними ознаками.
21. Класифікація страхування за економічними ознаками.
22. Класифікація страхування за юридичними ознаками.
23. Поняття ризику в страхуванні.
24. Класифікація ризиків в страхуванні.
25. Оцінка страховиком ризику.
26. Методи управління ризиком.
27. Страховий тариф, структура тарифу.
28. Ризик-менеджмент у страхуванні.
29. Методи розрахунку страхового тарифу.
30. Актуарні розрахунки.

31. Поняття страхового ринку, фактори впливу на нього.
32. Класифікація страхових ринків.
33. Структура страхового ринку України.
34. Характеристика страхових ринків США, Англії, Франції.
35. Характеристика страхових ринків Японії, Німеччини, Польщі.
36. Класифікація структури страхових організацій.
37. Організаційно-правовий статус страховиків в Україні.
38. Об'єднання страховиків, їх види.
39. Внутрішня структура страховика.
40. Організаційна структура управління страховою компанією.
41. Ліга страхових організацій України.
42. Авіаційне страхове бюро.
43. Моторне (транспортне) страхове бюро.
44. Морське страхове бюро.
45. Умови ліцензування страхової діяльності в Україні.
46. Необхідність та методи державного регулювання страхової діяльності в Україні.
47. Уповноважений орган, його функції та задачі.
48. Правове забезпечення страхової діяльності в Україні.
49. Порядок утворення, функціонування та ліквідації страховиків в Україні.
50. Договір страхування.
51. Правила страхування.
52. Страхування життя: сутність, принципи, функції.
53. Сутність особистого страхування, його значення.
54. Медичне страхування в Україні.
55. Страхування від нещасного випадку.
56. Становлення пенсійного страхування в Україні.
57. Взаємозв'язок соціального та особистого страхування.
58. Порівняльна характеристика підгалузей особистого страхування.
59. Сутність майнового страхування, його значення.
60. Системи страхового забезпечення.

61. Характеристика добровільних видів майнового страхування в Україні.
62. Характеристика обов'язкових видів майнового страхування в Україні.
63. Сутність страхування відповідальності, його значення.
64. Характеристика обов'язкових видів страхування відповідальності в Україні.
65. Характеристика добровільних видів страхування відповідальності в Україні.
66. Сутність перестраховування та його значення.
67. Сутність співстрахування та механізм його дії.
68. Порівняльна характеристика перестраховування та співстрахування.
69. Страхові пули, їх значення та види.
70. Методи перестраховування та їх порівняльна характеристика.
71. Договори пропорційного перестраховування та їх види.
72. Договори непропорційного перестраховування та їх види.
73. Грошовий обіг страховика.
74. Доходи страховика, їх склад.
75. Витрати страховика, їх склад.
76. Прибуток страховика, його склад.
77. Оподаткування страхових компаній України.
78. Визначення суми зароблених страхових премій.
79. Поняття фінансової надійності страховика та методи її забезпечення.
80. Сутність і значення платоспроможності страхової компанії.
81. Запас платоспроможності та його визначення.
82. Умови забезпечення платоспроможності страховика в Україні.
83. Страхові резерви: їх призначення та склад.
84. Математичні резерви.
85. Технічні резерви.
86. Розміщення та інвестування коштів страхових резервів.
87. Показники оцінки фінансової діяльності страховика.
88. Власні кошти страховика: склад, використання.
89. Методи формування резервів незароблених премій.
90. Методи формування резервів збитків.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:**Задача 1.**

Розрахувати розмір нетто-ставки, за допомогою збитковості страхової суми (q) (в коп. зі 100 грн.) за останні п'ять років, яка наведена в таблиці 1.

Розрахувати розмір брутто-ставки, враховуючи обсяг навантаження (N) в структурі брутто-ставки який надається в таблиці 1.

Таблиця 1

Вихідні данні задачі 1

Варіант	q_1	q_2	q_3	q_4	q_5	N
1	10,0	11,5	10,5	11,0	10,0	30%
2	9,5	10,0	12,0	11,5	11,0	25%
3	11,0	10,0	10,5	12,5	12,0	30%
4	10,0	11,0	11,5	10,5	12,5	25%
5	12,0	12,5	13,0	10,0	11,5	20%
6	12,5	10,0	11,0	11,5	12,0	20%
7	12,0	10,5	11,5	12,5	11,0	30%
8	13,0	13,5	12,0	12,5	11,5	30%
9	11,0	13,0	13,5	14,0	10,0	20%
10	13,0	14,0	14,5	11,5	11,0	25%
11	12,5	13,5	10,5	11,5	10,0	20%
12	9,0	10,5	13,5	11,5	10,0	20%
13	10,5	11,0	12,5	13,0	13,5	30%
14	12,5	11,5	13,0	10,5	10,0	25%
15	12,0	13,0	14,0	14,5	10,0	30%
16	13,5	14,0	13,0	11,5	12,0	25%
17	11,0	12,0	13,0	14,0	13,5	25%
18	12,0	11,5	12,5	10,5	11,0	25%
19	11,5	12,5	13,5	14,0	12,0	30%
20	10,5	13,5	14,5	12,0	10,0	30%
21	13,0	12,0	14,0	12,5	14,5	25%
22	13,5	12,5	13,0	11,0	10,5	20%
23	12,5	11,5	10,0	13,0	13,5	25%
24	10,0	9,5	11,0	12,0	11,5	20%
25	12,0	11,0	12,5	10,5	11,5	30%
26	14,0	14,5	15,0	13,5	13,0	35%
27	13,5	14,0	13,0	14,5	10,0	35%
28	12,0	14,5	12,5	11,0	11,5	30%
29	14,0	13,5	12,5	11,5	14,5	20%
30	12,5	14,5	13,0	13,5	11,0	20%

Задача 2.

Страховик проводить страхування громадян від нещасних випадків. Розрахувати розмір страхового тарифу, враховуючи вихідні дані які наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Вихідні данні задачі 2

<i>Варіант</i>	<i>Імовірність настання ризику</i>	<i>Середня страхова сума (грн.)</i>	<i>Середня страхова виплата (грн.)</i>	<i>Кількість договорів, шт</i>	<i>Навантаження</i>	<i>Середній розкид страхового відшкодування</i>
1	0,05	30000	10000	5000	30%	5000
2	0,01	80000	57500	12000	25%	2000
3	0,02	70000	25000	7000	30%	3000
4	0,03	60000	40000	10000	25%	2000
5	0,04	50000	20000	7000	20%	4000
6	0,05	25000	5000	2000	20%	3000
7	0,01	100000	40000	10000	30%	5000
8	0,03	75000	27000	5000	30%	3000
9	0,02	40000	10000	2000	20%	3000
10	0,05	45000	12000	6000	25%	4000
11	0,04	50000	10000	7000	20%	3000
12	0,01	30000	10000	3000	20%	2000
13	0,02	50000	20000	5000	30%	5000
14	0,03	60000	15000	10000	25%	4000
15	0,04	70000	20000	15000	30%	5000
16	0,05	30000	10000	4000	25%	3000
17	0,01	35000	15000	4000	25%	3000
18	0,02	60000	20000	5000	25%	4000
19	0,03	70000	20000	10000	30%	5000
20	0,04	80000	30000	15000	30%	4000
21	0,05	45000	20000	4000	25%	3000
22	0,01	25000	5000	3000	20%	3000
23	0,02	30000	10000	2000	25%	3000
24	0,03	40000	7000	3000	20%	3000
25	0,04	50000	8000	4000	30%	4000
26	0,05	60000	6000	5000	35%	5000
27	0,01	70000	12000	10000	35%	5000
28	0,02	80000	25000	10000	30%	4000
29	0,03	40000	10000	5000	20%	3000
30	0,04	25000	5000	3000	20%	2000

Задача 3.

Розрахувати для особи у віці x років:

- 1) ймовірність померти впродовж наступного року життя;
- 2) ймовірність прожити ще один рік;
- 3) ймовірність прожити не менше ніж t років;
- 4) ймовірність померти впродовж наступних n років.

Таблиця 3

Вихідні данні задачі 3

<i>Варіант</i>	<i>Вік особи (x), років</i>	<i>Прожити t років</i>	<i>n років</i>
1.	10	5	10
2.	15	4	5
3.	20	6	10
4.	25	3	5
5.	30	2	10
6.	35	7	5
7.	40	8	10
8.	45	9	5
9.	50	5	10
10.	55	4	5
11.	60	6	10
12.	65	3	5
13.	70	2	10
14.	75	7	5
15.	80	8	10
16.	85	5	5
17.	90	4	10
18.	95	5	5
19.	21	4	10
20.	22	6	5
21.	23	3	10
22.	24	2	5
23.	19	7	10
24.	18	8	5
25.	17	5	10
26.	16	4	5
27.	31	6	10
28.	32	3	5
29.	33	2	10
30.	44	7	5

Задача 4.

Площа посіву озимої пшениці «S» га. Середньорічна врожайність озимої пшениці за останні 5 років становила «Vс» ц/га. Ціна центнера основної продукції «Ц» грн. Страховий тариф зі страхування озимої пшениці складає «Т» %. Внаслідок засухи було фактично зібрано «Vф» ц/га. Страхове покриття за договором страхування озимої пшениці «К» %.

Визначити:

- величину нарахованих страхових платежів;
- величину страхової суми;
- розмір страхового збитку;
- розмір страхового відшкодування.

Таблиця 4

Вихідні данні задачі 4

<i>Варіант</i>	<i>Площа посіву «S», га</i>	<i>Середньорічна врожайність «Vс» ц/га.</i>	<i>Ціна «Ц» грн. за ц</i>	<i>Страховий тариф «Т», %</i>	<i>Фактично зібрано «Vф» ц/га.</i>	<i>Страхове покриття «К» %</i>
1.	100	42,1	525	4	32	70
2.	300	42,1	525	5	22	70
3.	200	42,1	525	6	17	70
4.	400	42,1	525	7	27	70
5.	100	42,1	525	4	37	70
6.	300	42,1	525	5	24	70
7.	200	42,1	525	6	25	70
8.	400	42,1	525	7	36	70
9.	100	42,1	525	4	35	70
10.	300	42,1	525	5	38	70
11.	200	42,1	525	6	20	70
12.	400	42,1	525	7	21	70
13.	100	42,1	487	4	19	70
14.	300	42,1	487	5	23	70
15.	200	42,1	487	6	33	70
16.	400	42,1	487	7	27	80
17.	100	42,1	487	4	29	80
18.	300	42,1	487	5	34	80
19.	200	42,1	487	6	31	80
20.	400	42,1	487	7	20	80
21.	400	42,1	487	8	30	80
22.	100	42,1	487	5	31	80
23.	300	42,1	487	6	28	80
24.	200	42,1	487	7	40	80
25.	400	42,1	487	4	39	80
26.	100	42,1	450	5	38	80
27.	300	42,1	450	6	41	80
28.	200	42,1	450	7	24	80
29.	400	42,1	450	4	25	80
30.	100	42,1	450	5	36	80

Задача 5.

Розрахувати коефіцієнт фінансової стійкості страховика за даними, що наведені в таблиці 6 та зробити висновки.

Таблиця 5

Вихідні данні задачі 6

<i>Варіант</i>	<i>Середня страхова сума</i>	<i>Кількість договорів страхування</i>	<i>Імовірність збитків</i>
1	20000	1000	0,035
2	20000	2000	0,035
3	20000	1000	0,02
4	70000	1000	0,035
5	30000	2000	0,03
6	20000	3000	0,025
7	30000	3000	0,03
8	10000	1000	0,01
9	25000	1000	0,025
10	40000	3000	0,02
11	50000	4000	0,025
12	35000	2000	0,03
13	40000	2000	0,035
14	45000	4000	0,04
15	60000	1000	0,02
16	65000	2000	0,03
17	15000	3000	0,01
18	25000	2000	0,025
19	35000	4000	0,025
20	40000	1000	0,04
21	55000	2000	0,035
22	60000	2000	0,03
23	65000	3000	0,02
24	75000	3000	0,01
25	70000	4000	0,015
26	25000	1000	0,015
27	35000	1000	0,02
28	40000	2000	0,02
29	20000	1000	0,01
30	30000	2000	0,015

Задача 6.

Розрахувати розмір незаробленої премії страхової компанії відповідно до Закону України «Про страхування» за даними, що наведені в таблиці 7.

Таблиця 6

Вихідні данні задачі 7

Варіант	Σ страхових премій, що надійшли (грн.)								
	місяці								
	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>	<i>V</i>	<i>VI</i>	<i>VII</i>	<i>VIII</i>	<i>IX</i>
1	80	100	50	120	100	70	30	50	100
2	120	100	70	130	90	80	40	60	90
3	70	80	60	80	100	50	30	40	120
4	80	110	35	70	90	110	100	40	45
5	60	105	40	80	100	70	50	55	110
6	100	80	50	90	70	120	110	75	75
7	110	70	60	100	50	105	40	120	100
8	30	120	115	110	40	55	50	70	60
9	40	45	80	70	120	50	60	100	90
10	120	110	75	80	100	110	90	70	105
11	50	60	90	100	110	65	70	40	80
12	60	70	100	105	80	75	50	110	120
13	45	50	105	90	55	60	100	80	70
14	30	45	70	50	90	100	120	40	110
15	25	50	60	70	30	40	45	80	90
16	45	60	30	40	50	55	70	90	100
17	105	100	90	105	110	120	80	70	60
18	75	115	120	100	80	70	50	60	110
19	35	95	80	90	100	40	45	110	50
20	45	85	70	80	100	50	60	90	110
21	70	75	80	70	110	120	90	50	60
22	80	65	100	120	90	110	60	70	50
23	25	55	70	110	30	60	50	80	100
24	30	45	60	100	40	50	70	110	80
25	35	30	50	60	70	80	90	100	40
26	110	100	80	70	50	90	105	60	85
27	115	95	90	80	100	120	85	70	60
28	35	65	70	80	40	50	90	60	90
29	45	55	50	70	80	100	90	110	120
30	80	70	90	100	110	50	120	60	55

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Про страхування : Закон України від 7 бер. 1996 р. № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/435-15>
4. Методика формування резервів із страхування життя : затверджена розпорядженням Державної комісії, з регулювання ринків фінансових послуг України від 27 січн. 2004 р. № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-04?lang=ru>
5. Методика формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя затверджена розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17 груд. 2004 р. № 3104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>
6. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вер. 2008 р. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
7. Вимоги до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика : затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 4 лют. 2014 р. № 295. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0344-14>
8. Про страхування. Проект Закону України від 06.02.2015 р. № 1797-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53904
9. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 бер. 2015 р. № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
10. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів) : затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 7 груд. 2016 р. № 913. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-%D0%BF>

- 11.Додаткові вимоги до договорів страхування життя : затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 1 черв. 2017 р. № 2172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-17>
- 12.Вимоги до методики розрахунку викупної суми за договором страхування життя : затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 14 лист. 2017 р. № 4258. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-18>
- 13.Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика : затверджене розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 7 черв. 2018 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/z0782-18>
- 14.Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М. Страхувальний менеджмент : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2018. 252 с.
- 15.Безугла В. О., Постіл І. І., Шаповал Л. П. Страхування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 582 с.
- 16.Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування: навч. посіб. За ред. Т. А. Говорушко. Львів: Магнолія 2006, 2014. 328 с.
- 17.Горбач Л. М., Кадебська Е. В. Страхування : Підручник. Київ : Кондор, 2016. 544 с.
- 18.Журавка О.С., Бухтіарова А.Г., Пахненко О.М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
- 19.Журавльова Т. О., Дем'янчук М. А. Страхування : навч. посіб. Одеса, 2017. 296 с.
- 20.Плиса В.Й. Страхування: Підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ: Каравела, 2019. 512 с.
- 21.Попова Л.В., Марич М.Г., Федішин М.П. Міжнародне страхування: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 184 с.
- 22.Русул Л.В. Ризик-менеджмент у страхуванні: навч. посіб. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. 83 с.

23. Русул Л.В., Федішин М.П., Лаврук Н.А. Страхування: від теорії до практики: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. 288 с.
24. Страхування : Підручник. За ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2008. 1019 с.
25. Страхування : практикум: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. За ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2011. 607 с.
26. Терещенко Т.Є., Заволока Л.О., Пономарьова О.Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.
27. Ткаченко Н. В. Страхування: навч. посіб. Київ: Ліра К, 2007. 376 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. www.rada.gov.ua - Офіційний сайт Верховної Ради України
2. www.ukrpravo.com – Законодавство України
3. www.gdo.kiev.ua – «Офіційний вісник України»
4. <http://www.me.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку, торгівлі і сільського господарства України
5. www.business.kiev.ua – Українська газета «Бізнес»
6. www.economics.com.ua – економічна бібліотека
7. <http://www.minfin.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства фінансів України
8. www.ukrstat.gov.ua – Держкомстат України

Навчальне видання

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Страховання» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Укладач:

доц. Ткаченко І.П.

Підписано до друку _____ 2023

Обсяг_1,0_д.арк. Тираж__екз. Замовлення

25000, Кропивницький, вул. Є. Чикаленка, 3